

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Матеріали науково-практичної конференції
з міжнародною участю
28 березня 2024 року

ПОЛТАВА – 2024

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ <i>Приліпка К.О., Матвієнко Т.М., Саргош О.Д., Комишан І.В., Романюк М.В., Рак Т.І.</i>	207
РОЛЬ ТРЕНІНГОВИХ ЦЕНТРІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ В ЕПОХУ ЗМІН <i>Прилуцька Н.О., Мітюніна Н.І., Громова А.М., Громова О.Л., Ляховська Т.Ю., Прилуцький О.К., Талаш В.В., Шафарчук В.М., Орлова Ю.А.</i>	209
НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-НЕВРОЛОГІВ В ІНТЕРНАТУРІ <i>Пурденко Т.Й., Дельва М.Ю., Литвиненко Н.В., Дельва І.І., Таряник К.А., Силенко Г.Я., Пінчук В.А., Гринь К.В., Кривчун А.М., Палєнка О.Є., Іващенко С.П.</i>	211
САМООСВІТА ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ <i>Пустовойт Г.Л., Ярмола Т.І., Кострікова Ю.А., Талаш В.В., Ткаченко Л.А.</i>	213
УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ У ПРОЦЕС ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ <i>Ройко Н.В., Филенко Б.М., Проскурня С.А., Черняк В.В., Старченко І.І.</i>	215
ФОРМУВАННЯ САМОСТІЙНОСТІ ЯК ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ <i>Рябушко О.Б., Єрошенко Г.А., Клепець О.В., Ваценко А.В., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Шевченко К.В., Григоренко А.С.</i>	217
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА ЯКІСТЬ НАВЧАННЯ В ЗВО <i>Ряднова В.В., Безега Н.М., Пера-Васильченко А.В.</i>	219
ПОЗААУДИТОРНА РОБОТА ЯК БЕЗЗАПЕРЕЧНА СКЛАДОВА МЕДИЧНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ <i>Свінцицька Н.Л., Шерстюк О.О., Білаш В.П., Гринь В.Г., Лисаченко О.Д., Каценко А.Л., Устенко Р.Л., Сербін С.І., Литовка В.В.</i>	221
ПРОФЕСІЙНЕ НАСТАВНИЦТВО ЯК СТРАТЕГІЯ ДОСЯГНЕННЯ УСПІХУ В ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ <i>Силенко Ю.І., Писаренко О.А., Дубина В.О., Силенко Б.Ю., Хавалкіна Л.М.</i>	223
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ НА КАФЕДРІ ФІЗИКИ <i>Сілкова О.В., Лобач Н.В., Макаренко О.В., Макаренко В.І.</i>	225
НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ХІРУРГІВ-СТОМАТОЛОГІВ У ПОЛТАВСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ <i>Скікевич М.Г., Волошина Л.І., Стебловський Д.В.</i>	227
ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН НА КАФЕДРАХ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ <i>Скрипник І.М., Маслово Г.С., Лиманець Т.В., Шапошник О.А., Приходько Н.П., Пілат І.О., Якимішина Л.І.</i>	228
ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА – ЗАПОРУКА УСПІШНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ <i>Скрипников П.М., Приходченко С.В., Скрипнікова Т.П., Хміль Т.А., Дубина В.О., Тимошенко Ю.В.</i>	230
ВИКОРИСТАННЯ СПОНТАННОЇ ТВОРЧОЇ ПРОДУКЦІЇ ПСИХІЧНО ХВОРИХ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ НА КАФЕДРІ ПСИХІАТРІЇ, НАРКОЛОГІЇ ТА МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ <i>Скрипніков А.М., Животовська Л.В., Герасименко Л.О., Рудь В.О.</i>	232
УДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ З ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ АНГЛОМОВНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ОРТОДОНТІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ <i>Смаглюк Л.В., Карасюнок А.Є., Воронкова Г.В., Ляховська А.В.</i>	234
СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ ОСВІТИ <i>Соколенко В.М., Шарлай Н.М., Весніна Л.Е., Жукова М.Ю.</i>	235
ВИКОРИСТАННЯ ВЕЛОЕРГОМЕТРІЇ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ У СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ <i>Сухомлин А.А., Запорожець Т.М., Сухомлин Т.А., Міщенко І.В., Журавельова А.О.</i>	237
ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ <i>Тарасенко К.В., Могильник А.І., Сонник Є.Г., Адамчук Н.М., Телегань В.О., Давиденко А.В., Архіповець О.О., Лісовецький О.А., Адамович І.М., Осипенко Є.В.</i>	239
АКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Тарасенко Я.А., Тихонова О.О., Шерстюк О.О.</i>	241
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ОКРЕМИХ ТЕМ ОСВІТЬОГО КОМПОНЕНТА «ТЕХНОЛОГІЯ ЛІКІВ» ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ <i>Тарасовський О.Д., Біланова Л.П., Андрейко С.С.</i>	243

ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ АСПЕКТИ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ МЕДИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Тончева К.Д., Боряк Х.Р., Водоріз Я.Ю., Король Д.М.

Полтавський державний медичний університет

В умовах сьогодення для підвищення якості освіти в закладах освіти медичного профілю є необхідність використання змішаної форми навчання. Оскільки здобувачі не можуть повноцінно відвідувати аудиторні заняття у зв'язку з дотриманням правил безпеки у воєнний час, а дистанційна освіта не забезпечить якісного засвоєння матеріалу й опанування практичних навичок, необхідних для майбутніх медиків.

Ключові слова: змішане навчання, дистанційна освіта, очна освіта, інноваційні технології, інтернет-ресурси.

In today's conditions, in order to improve the quality of education in medical education institutions, there is a need to use a mixed form of education. Since applicants cannot fully attend classroom classes due to the observance of safety rules in wartime, and distance education will not ensure quality assimilation of the material and acquisition of practical skills necessary for future doctors.

Keywords: blended learning, distance education, face-to-face education, innovative technologies, Internet resources.

Події останніх років в Україні поставили певні виклики для освіти на всіх її рівнях, особливо вищої освіти. Пандемія коронавірусу і повномасштабна війна суттєво обмежили можливість здобувачів систематично відвідувати заклади вищої освіти і тим самим підштовхнули освітян до пошуку нових форм і форматів навчання. І якщо при пандемії COVID-19 основним завданням було обмеження фізичних контактів задля мінімізації розповсюдження вірусу, то в умовах війни стоїть завдання зробити освітній процес безпечним, не втративши якості [1].

Дистанційна освіта, безперечно, має свої переваги, та водночас, за результатами дослідження, проведеного Державною службою якості освіти спільно з проектом «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe), недоліками її, які значно впливають на результати навчання, було визнано відсутність живого спілкування, особливо відчутну в закладах вищої освіти медичного профілю. Брак повноцінних дистанційних курсів на платформах також негативно позначається на якості навчальних результатів, оскільки основним видом діяльності залишається синхронне навчання (ZOOM, Google meet), тоді як асинхронне навчання (самостійна робота) – без належного педагогічного супроводу [1].

З огляду на вищезазначене виникла необхідність переходу до змішаної форми навчання (blended learning). У загальному розумінні змішане навчання – це навчання, за якого частина пізнавальної діяльності студентів відбувається на занятті під безпосереднім керівництвом викладача, а інша – у самостійній роботі з електронними ресурсами [2].

Відомо багато моделей змішаного навчання, але виділяють чотири основні.

Ротаційна модель

Суть цієї моделі полягає в так званій «ротації» здобувачів. Відбувається також і «ротація» видів діяльності – онлайн і офлайн. Різновидом цієї моделі є робота за технологією «перевернутий клас», коли студенти частину матеріалів опрацьовують самостійно, а в аудиторії обговорюють дискусійні питання чи консультуються з викладачем або вивчають наступну частину матеріалу. Особливу увагу звертають на опанування практичних навичок.

Гнучка модель

У цій моделі здобувачі освіти працюють за індивідуально запланованим графіком переважно онлайн, а викладач стає інструктором, який координує їхню діяльність і консультує. Причому консультації можуть надаватися й очно, й онлайн у синхронному режимі.

Особистісно орієнтована модель

Передбачає навчання за індивідуальними освітніми траєкторіями (здобувачі навчаються очно, а паралельно працюють із зовнішніми електронними ресурсами, онлайн-курсами). Таку модель можна використовувати для поглибленого вивчення окремих предметів у разі поєднанні очної й екстернатної, очної та мережевої або інших форм здобуття освіти.

Модель збагаченого віртуального середовища

Модель передбачає основну роботу в режимі онлайн за розробленими дистанційними курсами. Водночас студент може відвідувати окремі заняття (якщо ця модель застосовується індивідуально) або ж для всієї групи проводять окремі заняття (наприклад, на початку і в кінці вивчення теми, для захисту історій хвороби, обговорення окремих тем).

Система змішаного навчання складається зі взаємодії викладача і студентів за допомогою цифрових технологій. У цьому підході, як і за звичайного навчання, завдання викладача полягає не тільки в тому, щоб донести теоретичний матеріал, а й розвивати неспеціалізовані навички (soft skills), до яких належать критичне мислення, уміння працювати в команді, креативність тощо. Віртуальний простір організовується за допомогою комп'ютерних технологій на базі цифрового ресурсу [3;4].

Як і будь-яка інша форма, змішане навчання має низку переваг і недоліків.

Переваги змішаного навчання

Інформативність. З'являється можливість за допомогою комп'ютерних технологій розширити навчальний план і закласти в певний курс більше даних: спеціальні блоки для тих, хто засвоїв базову теорію, додаткову літературу тощо і бажає вивчити більш поглиблено. До того ж, завдяки онлайн-ресурсам витрачається менше часу на рутинні дії, наприклад, підготовку самостійних, контрольних, тому залишається більше часу на роботу зі здобувачами.

Мультисенсорність. Завдяки використанню різних типів інформації: вербальної (текст), аудіальної (звук), візуальної (відеозапис і рисунки) вдається більш наочно і швидко пояснювати матеріал.

Інтерактивність. За допомогою нових технологій вдається домогтися більшої залученості здобувача (наприклад, робота із симуляторами). Це своєю чергою розвиває інтерес до пізнання взагалі та конкретної дисципліни зокрема.

Ураховуються різні потреби. Індивідуалізація процесу навчання, оскільки студенти по-різному сприймають і засвоюють матеріал.

Усуваються прогалини в знаннях. Часто в класичному навчанні виникає проблемна ситуація: здобувач через відсутність на занятті пропускає важливу інформацію, тому не засвоює її належним чином. Спеціально структуровані онлайн-програми допомагають уникнути наслідків: із легкістю можна засвоїти тему самостійно або прочитати короткий конспект заняття. Також є можливість повторно вивчити матеріал або виконати кілька схожих завдань, що дозволяє закріпити знання.

Безперервність. Змішане навчання передбачає постійний доступ до освітніх ресурсів. Здобувач може навчатися ввечері, у вихідні або в будь-який зручний для нього час, тобто є свобода вибору і навчання всупереч традиційному не обмежене часовими рамками.

Публічний прогрес. За допомогою онлайн-ресурсів можна легко відстежувати результати й успіхи здобувачів, що не тільки зручно для викладачів і батьків, а й корисно для самих студентів, оскільки вони прослідковують свій прогрес, можуть ефективніше планувати свій час, точно знаючи, скільки завдань залишилося.

Придатний для різних рівнів. Працюючи в аудиторії, викладач зазвичай орієнтується на «середніх» студентів, через що страждають інші – і з низьким рівнем успішності, і з високим, оскільки перші не встигають за іншими, а другі, навпаки, нудьгують. Цей розрив вдається нівелювати за рахунок комп'ютерних технологій і самонавчання, тому що перша група може багато разів повторювати однотипні матеріали, а другі можуть просуватися вперед.

Індивідуальність. Використання електронних ресурсів дозволяє самостійно вибирати освітню траєкторію й забезпечувати власні інтереси під час навчання, поглиблено вивчаючи предмети, які подобаються.

Зниження витрат. Змішане навчання – економічніший варіант для освітньої установи, оскільки зменшує кількість аудиторних годин, усуває необхідність у друкованих ресурсах. Крім того, електронні курси можна модернізувати в найшвидші терміни, що зовсім неможливо для класичних програм навчання або потребує вагомих фінансових вкладень.

Недоліки змішаного навчання

Необхідна комп'ютерна грамотність. Якщо студент не розуміє, як користуватися технологіями, він не зможе вчитися, але тепер ця проблема трапляється вкрай рідко.

Низька мотивація навчання. Деякі студенти просто неохоче вчать, однак за класичної моделі освіти вони змушені відвідувати аудиторні заняття, тому засвоюють хоча б частину матеріалу.

Необхідність ретельно опрацьовувати електронні ресурси. Курси онлайн-платформ необхідно постійно оновлювати. Крім текстового матеріалу, важливо представляти матеріали в інших форматах: відео- й аудіозаписи, презентації, ігри, симулятори, фільми тощо.

Змішане навчання – перспективна технологія, яка за якісного підходу допомагає досягти вагомих результатів і розв'язати багато проблем очної освіти. За її допомогою можна досягти глибшого залучення здобувачів в освітній процес, закладати можливості й бажання студентів різних типів [1;5].

Список використаної літератури

1. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/rekomendacij-shodo-vprovadzhennya-zmishanogo-navchannya-u-zakladah-fahovoyi-peredvishoyi-ta-vishoyi-osviti>
2. Blended Learning. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.christenseninstitute.org/blendedlearning/>.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник / І. М. Дичківська. 2-ге вид., доповн. – К.: Академвидав, 2012. – С. 21.
4. Кухаренко В. М. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / С.М. Березенська, К.Л. Бугайчук, Т.О. Олійник, О.В. Рибалко та ін.] ; за ред. В. М. Кухаренка. – Харків : Міськдрук, НТУ ХПІ, 2016. – 284 с.
5. Триус Ю. В., Герасименко Ю. В. Комбіноване навчання як інноваційна освітня технологія у вищій школі. Теорія та методика електронного навчання: збірник наукових праць. Випуск III. Кривий Ріг, 2012. С. 299-308.